

Almanca Hazırlık Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Yanlışlarının Çözümlemesi

Saliha Çevik, Dursun Zengin, Ankara

Öz

Bu çalışma Ankara Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Almanca hazırlık sınıfı öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları yanlışların kaynaklarının yanlış çözümlemesi yöntemi uygulanarak tespit edilmesi ve böylece yazma eğitiminde iyileştirici uygulamaların belirlenmesi amacını taşıyan betimsel bir çalışmadır.

Bu çalışmada öğrencilerden iki öğretim yılı boyunca yazma dersinde belirli zaman aralıklarıyla yazılı dilde veriler alınmış, alınan bu veriler belirli başlıklar altında sınıflandırılıp yorumlanmıştır. Bu veriler toplanırken veya yıl boyunca devam eden yabancı dil öğrenme süresince ders işleme tekniği ve materyal bakımından araştırmacıların herhangi bir müdahalesi olmamıştır. Alınan verilerin hepsi öğrencinin kendi dil bilgisini yansıtmaktadır. Elde edilen veriler SPSS İstatistiksel Analiz Programı ile değerlendirilerek, bulguların yüzdelik oranları ve yorumlanması yapılmıştır.

Elde edilen verilerin sonuçlarına göre, yanlışların genellikle ana dilden yapılan yanlış aktarımlardan kaynaklandığı tespit edilmiştir. Bu nedenle kaynağı kesin belli olan problemlerli noktaların yanlış çözümlemesi yoluyla çözümlenmesiyle tamamlayıcı öğretim ile iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil öğretimi, yabancı dil, yanlış çözümlemesi, Almanca hazırlık, karşılaştırmalı çözümleme, tamamlayıcı öğretim.

Abstract

This study aims to determine the writing mistakes of students in German preparatory classes in the School of Foreign Languages of Ankara University and thus developing better techniques in teaching writing skills.

In this study students' writing materials were collected in certain periods throughout two semesters and this data were grouped and assessed under certain headings. The researcher has not intervened in any of the lesson techniques and materials in the foreign language teaching process throughout the year. The answers were evaluated by SPSS Statistical Analyse Program and their percentages and assessments were made.

According to the results obtained from this data, it was fixed that most of the mistakes in the second language were made from the interference of the mother tongue. It is aimed to solve these problematic points by using mistake solving teaching methods and complementary education.

Keywords: Foreign Language Education, foreign language, mistake solving, German preparatory, comparative solving, complementary education.

1. Giriş

Günümüzde yabancı dil öğrenimine verilen önem sürekli olarak artmaktadır. Bu nedenle de son dönemlerde yabancı dil öğretiminde yeni yöntem ve teknikler, yeni yaklaşım ve tespitlere yönelik araştırmalar giderek yaygınlaşmakta ve önem

kazanmaktadır. Yanlış çözümlenmesi de dil öğretiminde ortaya çıkmış sorun odaklı yaklaşımlardan biridir.

1960'lı yıllara kadar yabancı dilde yapılan yanlışlar hedef dilin kurallarından sapmalar olarak görüldüğünden, istenmeyen, sürekli hesaba katılıp, mutlaka düzeltilmesi gereken bir durumdu (Kleppin 2001: 986). Corder'in (1973) "Bütün öğrenciler öğrenme sürecinde mutlaka yanlış yapar" tespitiyle yanlışların da öğrenme sürecinin bir parçası olduğu düşüncesi benimsendi." (Storch 1999: 315) Svartvik (1973) ve Valdman (1975) tarafından yapılan çalışmalarla da, hedef dildeki kuralların mutlaka yanlış olarak kabul edilmemesi gerektiği, aksine öğrencinin gerekli yeteneği kazandığının bir göstergesi olduğu vurgulandı (Heyd 1991: 229). Yanlışların, öğrencinin neleri bilmediği, neleri yeteri kadar öğrenmediği konusunda bilgi verdiği görüşü kabul gördü. Hatta yanlışların bir öğrencinin dili nasıl öğrendiği konusunda da bilgi verdiği görüldü (Cauneau 1992: 61). Öğrencinin yaptığı yanlışların çözümlenmesiyle, öğretim yöntemlerine katkı sağladığı ve öğrenme hedeflerinin ne kadarının gerçekleştiği konusunda öğretmene bilgi verdiği görüşü benimsendi (Corder 1981: 35). Uygulamada da öğrencilerin yanlış yaparak, yaptıkları yanlışları fark ederek ya da öğretmenin bu yanlışları saptayarak göstermesi yoluyla öğrenmenin gerçekleştiği görülebilmektedir. Bu durumda, yanlışlardan doğruya ulaşmanın da söz konusu olduğu anlaşılmaktadır; ancak öğrencilerin yaptıkları yanlışların saptanması ve elde edilen yanlışların nasıl doğruya aktarılabilineceğinin, yani hangi yol, yöntem ve stratejilerden yararlanılacağına belirlenmesi gerekmektedir.

Günümüzde yabancı dil öğretiminde sorun odaklı yaklaşımlara olan ilginin artması ve yabancı dilde yapılan yanlışların da sorunun tespiti için önemli ve gerekli olduğu düşüncesi ile yanlış çözümlenmesi konusuna verilen önem arttı ve yanlış çözümlenmesinin aşamaları netleştirildi.

2. Yanlış Çözümlenmesi

Yanlış çözümlenmesinde öncelikle yanlışın tespiti yapılmaktadır, ikinci aşamada ise yanlış tanımlanarak hangi kurala uyulmadığı tespit edilir. Bir yanlışın var olması, neden yanlış olduğunu açıklayamayacağından, bunu açıklayan aşama yanlışın tanımlanması aşamasıdır; yanlışların açıklanması aşamasıyla yanlış çözümlenmesinin dilbilimsel bölümü tamamlanmış olur (Acar 2005: 24).

Yabancı dil öğretmenin yanlış çözümlenmesinde yapması gerekenler şu şekilde sıralanmaktadır (Schmidt 1994: 331-352):

2.1 Yanlışın Tanımlanması:

2.1.1 Yanlışın Tespiti:

- Yanlış nedir? Nerede bulunuyor?
- Hangi kuraldan sapma var?
- Öğrenci tarafından hedeflenen yanlışsız ifade nedir?

2.1.2 Yanlışın Sınıflandırılması:

Söz konusu yanlışlar:

- Fonetik (konuşma dili) yanlış mı, yazım yanlış (yazı dili) mı?
- Dil bilgisel yanlışlar mı? Sözcüksel yanlışlar mı?
- Nesnel-işlevsel yanlışlar mı?
- Verilerin/yanlışların birleşimi mi?

2.2 Yanlış Çözümlemesi:

2.2.1 Yanlış Tipleri

Söz konusu muhtemel yanlışlar:

- Dikkatsizlik yanlışları: Yanlışın engellenmesi için gerekli bilgi ve donanıma sahip olunduğu halde yapılan yanlışlardır.
- Yetkinlik yanlışları: Gerçek yanlışlar; gerekli bilgi ve donanıma sahip olmaması durumunda yapılan yanlışlardır.
- Performans yanlışları: Üslup düzeyinde konuşmacı bir listeye başvurduğunda hedef dil ile bu zamana kadar öğrenilen dil arası uyumsuzluktur.

2.2.2 Olası Yanlış Nedenleri

Söz konusu yanlışlar muhtemelen şu nedenlerden oluşur:

- Aktarım yanlışları (*interlinguale Interferenz*): Bir kelimenin ya da ifadenin ana dilden yabancı dile aktarımı.
- Diller içi aktarım yanlışları (*intralinguale Interferenz*): Hedef dildeki bir kuralın genellemesi.
- Kişinin o andaki psikolojik ve fiziksel durumu, yorgunluk, stres, motivasyon eksikliği vb. etmenler,

2.3 Yanlışların Değerlendirilmesi

2.3.1 Yanlışların Nicel Analizi

- Yanlışların tanımlanması aşamasında sınıflandırılan yanlışlar birbirleriyle nasıl nicel ilişki içindedirler?
- Hangi yanlışlar sayılmalıdır?
- Yanlış oranı ve üretilen metin arasındaki bağlantı nedir?

2.3.2 Yanlışların Nitelendirilmesi

Söz konusu yanlışlar:

- “Önemli” yanlışlar mı? “Basit” yanlışlar mı?
- Yeterlilik yanlışları mı?
- Beceri/performans yanlışları mı?

2.4 Yanlışların Giderilmesi

2.4.1 Düzeltme

- Öğretmen öğrencileri ne zaman ve hangi durumlarda düzeltmelidir?
- Öğretmen kendisini nasıl düzeltebilir?

2.4.2 Tekrar etme

- Hangi kelimeler veya dil bilgisel yapılar tekrarlanmak zorundadır?
- Hangi metinler tekrar okunmak/dinlenmek/yazılmak zorundadır?
- Hangi alıştırmalar tekrarlanmalıdır?

2.4.3 Zenginleştirme

- Hangi yeni ifade olanakları sunulabilir?
- Kurallarda veya kelime anlamı/kullanımında nasıl bir zenginleştirme veya kısıtlama yapılabilir?

2. 4.4 Alıştırma

Yanlışların yok edilmesi için, öğrenilenin sağlamlaştırması için, yeni öğrenilenin benimsenmesi ve sağlamlaştırılması için hangi alıştırmalar yapılmalıdır?

Yanlışların sınıflandırılmasında ana kategoriye yanış gruplarından dikkatsizlik yanışları (*lapses*), yetkinlik yanışları (*İng. errors*) ve performans yanışları (İng. *mistake*) oluşturmaktadır. Dikkatsizlik yanışları (*lapses*) yorgunluk, konsantrasyon eksikliği veya dikkatsizlik kaynaklı yapılan yanışlardır. Bu türdeki yanışları öğrenci başkasının yardımını olmadan düzeltebilmektedir, yetkinlik yanışları, bilinçsizce yapılan ve yeterli dil bilgisine sahip olmadığı için öğrencinin kendi kendine düzeltemeyeceği yanışlardır. (Achten 2005: 126) Yetkinlik yanışları (*errors*) aynı zamanda yanış konusunda uyarılmasına rağmen kişinin sürdürdüğü yanışlardır. Performans yanışları ise, kişinin hedef dili kullanımı sırasında kuraldan saptığı konusunda uyarılınca kendisinin düzelttiği yanışlardır.

“Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi” nde (*Alm. GER*) (2001: 51 vd.) yetkinlik ve performans yanışları dışında farklı dilbilimsel yanış sınıflandırmalarına yer verilmiştir: Sesletim yanışları (*Alm. Aussprachefehler*), yazım yanışları (*Alm. Rechtschreibfehler*), sözcüksel yanışlar (*Alm. Lexikalische Fehler*), biçimbilimsel yanışlar (*Alm. Morphologische Fehler*), sözdizimsel yanışlar (*Alm. Syntaktische Fehler*), Sosyolinguistik Yanlışlar (*Alm. Soziolinguistische Fehler*), pragmatik yanışlar (*Alm. pragmatische Fehler*), kültüre bağlı yanışlar (*Alm. kulturelle Fehler*).

James'e göre yanışlar dilin yüzeysel yapısına bağlı olarak sınıflandırılabilir. Corder, öğretmenler tarafından en çok kullanılması gereken ve sistematik bir çözümlene için bilgiler veren yanışların biçime bağlı yanışlar olduğunu vurgulamaktadır (Corder 1972: 39). Biçime bağlı yanışlar dörde ayrılmaktadır (James 1998: 106-113):

A) Atlama Yanlışları: Atlama yanlışları, öğrenci dilbilgisel kurallara uygun bir ifadede kullanılması gereken bir öğeyi kullanmadığında oluşur. Atlama yanlışları genellikle öğrenciler tarafından fark etmeden yapılan yanlışlardır.

B) Ekleme Yanlışları: Ekleme yanlışları, cümle içinde olmaması gereken bir öğenin öğrenci tarafından eklenmesiyle oluşan yanlışlardır.

C) Seçme Yanlışları: Seçme yanlışları, öğrencinin doğru olan yapının yerine yanlış olan yapıyı seçmesinden kaynaklanan yanlışlardır.

D) Sıralama Yanlışları: Sıralama yanlışları, cümle öğelerinin hepsi doğru olsa da sıralamasında yapılan yanlışlardır.

Her insan yabancı dil öğrenirken, öğrendiği yabancı dili kendinde var olan dilin süzgecinden geçirerek, daha önce var olan dilsel yapı ve oluşumları öğrendiği dile aktarır (Erdoğan 2001: 39). Temel alınan dilden öğrenilen dile yapılan olumsuz aktarımlar diller arası aktarım (*Alm. Interlinguale Interferenz*) terimi ile açıklanır. Diller arası aktarım türleri kendi arasında da ikiye ayrılmaktadır:

1. Değiştirme: Değiştirme bir sözcede bulunması gereken bir öğenin yerine başka bir öğe kullanılması durumudur (Vardar 2002: 151). Öğrenci yapı ya da kelimeyi ana diliyle özdeştirerek ana dilinde kullandığı gibi kullanmaktadır.

2. Farkı Ayırt Edememe: Yabancı dil öğrenen ana dilindeki ayrımları (dil bilgisel, anlam bilimsel) öğrendiği yabancı dile aktarabilir. Bu durum daha ziyade çok anlamlı fiillerde görölmektedir (Balcı 1987: 16).

Karşılaştırmalı hipotezin zayıf görüşüne göre yanlışlar sadece diller arası aktarımlardan kaynaklanmamaktadır. Dil içi aktarımlar da yanlışlara neden olabilmektedir ve kendi içinde genelleştirme (*Übergeneralisierung*) ve basitleştirme (*Simplifizierung*) olarak ikiye ayrılmaktadır (Achten 2005: 95).

1. Genelleştirme: Öğrenci hedef dilindeki kuralı benzer başka bir kurala aktarmaktadır ve aktardığı kuralı genelleştirmektedir.

2. Basitleştirme: Öğrenci cümlenin bazı öğelerini kullanmayarak cümleyi oluşturur ve genellikle yan cümleyi ya da temel cümleyi oluştururken özneyi eksiltir (Kleppin 2001: 32).

Yanlışların nedenleri, ne kadarının giderilebileceği, kabul edilip düzeltilebileceği ve nasıl ölçölüp değerlendirileceği öğrenme ortamına ve öğrenci grubuna göre karar verilen ve değişkenlik gösteren bir durumdur. Bireysel öğrenme başarısı dikkate alınarak yanlışlar düzeltilir ve değerlendirilir. Bu nedenle sadece objektif olarak yanlışın tespiti yeterli değildir.

3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma, Almanca hazırlık sınıfı öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları yanlışların değerlendirilmesi ve yapılan yanlışların çözümlenmesinden yola çıkarak yabancı dil öğrenimini iyileştirici uygulamaların tespiti amacıyla yapılmıştır. Çalışma, Ankara Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu bölümünde Almanca öğrenen ve

zorunlu hazırlık sınıfında bulunan 28 Türk öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırmaya katılan 14 öğrenci Almanca bilgisi olmadan, sadece İngilizce sınav sonucuna göre, diğer 14 öğrenci ise Almanca'yı yurtdışında öğrenerek ve Türkiye'de öğrenmeye devam ederek Almanca yabancı dil sınavı (YGS) sonucunda bölümde okumaya hak kazanmıştır.

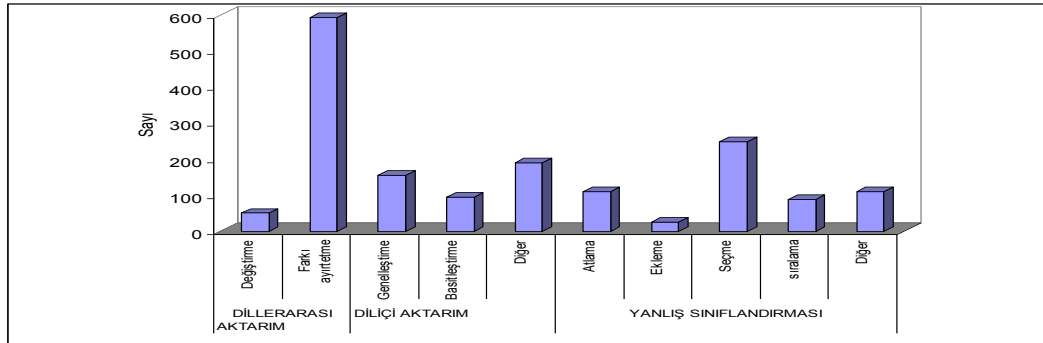
Bu araştırma, bir yıllık hazırlık eğitimi ile Almanca öğrenen öğrencilerin sonrasında Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda başarılı bir şekilde öğrenim görebilecek duruma gelebilmeleri için, yanlışları nasıl en aza indirilebilir sorusundan hareketle çalışılacak bir durum tespittir.

Kompozisyon konuları, öğrencilerin dil seviyeleri ve öğrenim görecekları bölüm dikkate alınarak, güncel hayatta ve akademik yaşamlarında sorunsuz yazmaları gereken belirlenmiş konulardır. Kompozisyonlardaki yanlışlar belirli başlıklar altında SPSS 12.0 İstatistik programı ile çözümlenmiş ve böylece yanlışlar en aza indirgenerek öğrenimin başarılı olabilmesi için neler yapılabileceği konusunda tespitler yapmak amaçlanmıştır.

4. Bulgular ve Yorum

28 öğrencinin yanlışlarının genel analizi şu şekildedir:

Grafik 1: Yanlışların Genel Dağılımı

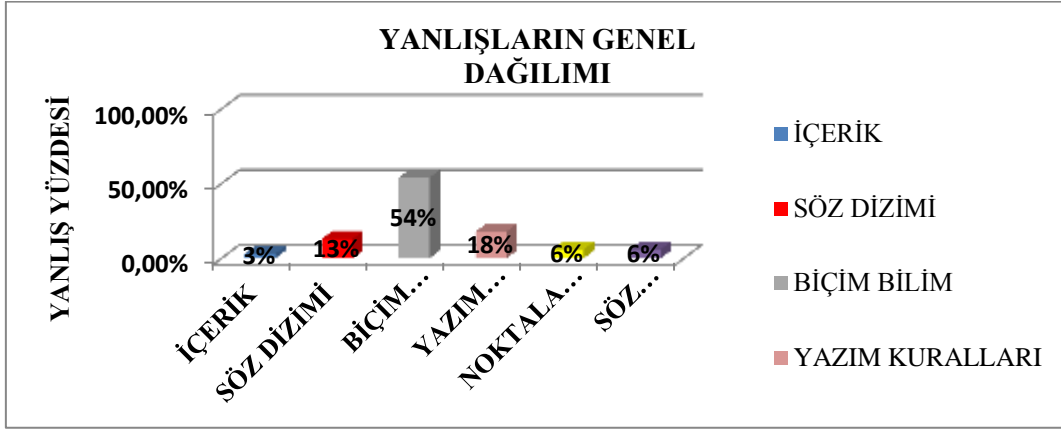

Ölçütler		Yanlış Sayısı	%
DİLLERARASI AKTARIM YANLIŞI	Değiştirme	50	3%
	Farkı ayırtetme	592	36%
DİLİÇİ AKTARIM YANLIŞI	Genelleştirme	155	9%
	Basitleştirme	95	6%
	Diğer	189	11%
YANLIŞ SINIFLANDIRMASI	Atlama	110	7%
	Ekleme	25	2%
	Seçme	249	15%
	Sıralama	88	5%
	Diğer	110	7%

Grafik-1 incelendiğinde, öğrencilerin %36'sının en çok dilbilgisi, yazım kuralları, noktalama bilgisi, içerik bilgisi ve sözcük bilgisinin diller arası aktarımında Türkçe ve Almanca ya da İngilizce ve Almanca arasındaki farkı ayırt edemediklerinden yanlış

yaptıkları ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin %22'sinin ikinci önemli yanlış yapma nedeni ise diğer nedenler olarak değerlendirilen kişisel (yaş, cinsiyet, zeka, dikkat eksikliği, motivasyon, derse karşı tutum gibi) ya da çevresel (sınıf ortamı, materyal zenginliği, zaman gibi) nedenlerdir. Yine Grafik-1'de Yanlış Sınıflandırılması bölümünde yapılan yanlışların sınıflandırılmasında öğrencilerin en çok seçme yanlışını (%15) yaptığı ortaya çıkmaktadır.

Grafik 2: Ana Başlıklara Göre Yanlışların Genel Dağılımı

	DİLSEL YETERLİLİK					
	İÇERİK	SÖZ DİZİMİ	BİÇİM BİLİM	YAZIM KURALLARI	NOKTALAMA KURALLARI	SÖZ DAĞARCIĞI
Toplam Yanlış Sayısı	50	209	906	293	103	102
Yanlış Yüzdeleri	%3,00	%12,56	%54,47	%17,61	%6,19	%6,133

Grafik-2'de öğrencilerin yaptıkları yanlışların oranı ana başlıklar altında verilmektedir. Öğrencilerin en çok Dilsel Yeterlilik başlığı altında biçimbilim %54 ve söz dizimi (%13) ile ilgili yanlışlar yaptıkları tespit edilmiştir. Dilsel Yeterlilikten sonra ikinci önemli yanlış yapılan konu ise yazım kurallarıdır (%18). Grafik-1 ve Grafik-2 birlikte değerlendirildiğinde, öğrencilerin en çok dilsel yeterlilik konusunda yanlış yaptıkları, en çok yanlış nedeninin iki dil arası aktarım yaparak diller arasındaki farkı ayırt edememe olduğu ve en çok seçme yanlışını yaptıkları tespit edilmiştir.

4.1 “İçerik (Anlatım Düzeni)” Ölçütüne İlişkin Bulgular

	Kompozisyon başlığı uygun mu?	Kompozisyon başlığı beklenen türde yazılmış mı?	Kompozisyon giriş-gelişme-sonuç planına uygun mu?	Kompozisyon içeriği anlaşılır mı?
Yanlış sayısı	26	12	12	6
Yanlış yüzdesi	%52	%12	%22	%12

Öğrencilerin kompozisyonları incelendiğinde anlatım düzeni başlığı altında en çok yanlış (26 yanlış, %52) uygun başlığı oluşturmada yaptıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin başlık yazmayı atladığı, unuttuğu ya da konuyla uyuşmayan bir başlık oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Kompozisyonun giriş-gelişme-sonuç planına uygun yazılması gereği öğrenciler tarafından bilinse bile ve anlatım düzeni tasarlanırsa bile, öğrenci yabancı dilde ifade güçlüğü çektiğinden, ifade bütünlüğünü ve düzenini oluşturmada zorlanabilmektedir (12 yanlış, %22). Öğrencilere farklı kompozisyon türlerinin hem biçimsel hem yapısal özellikleri ve ana dilleriyle benzer ya da farklı yönleri öğretilmek zorundadır.

4.2 Dilsel Yeterlilik (Söz dizimi ve Biçimbilim) Ölçütüne İlişkin Bulgular

2. Dilsel yeterlilik		yanlış Sayısı	%
DİLLERARASI AKTARIM	Değiştirme	29	3%
	Farkı ayırtetme	99	36%
DİLİÇİ AKTARIM	Genelleştirme	29	12%
	Basitleştirme	71	6%
	Diğer	100	9%
YANLIŞ SINIFLANDIRMASI	Atlama	75	7%
	Ekleme	17	2%
	Seçme	172	16%
	Sıralama	63	6%
	Diğer	52	5%

Öğrenciler en çok yanlış çalışmada “Dilsel Yeterlilik” başlığı altında incelenen söz dizimi ve biçimbilimde yapmaktadır. “Dilsel Yeterlilik” başlığı altındaki yanlışların genel analizi incelendiğinde, yanlış nedeninin (399 yanlış, %36), öğrencilerin diller arası aktarım yaparken Almanca ve Türkçe arasındaki sözdizimsel ya da biçim bilimsel farklılıkları ayırt edememeleridir. Öğrencilerin yaptıkları yanlışların bir başka önemli nedeni (129 yanlış, %12) ise Almancada öğrendikleri bir kuralı genelleyerek kullanmalarındadır. Öğrenciler iki dil arasındaki farkı ayırt edemediklerinden ya da dil içinde kural genellemesi yaptıklarından en çok seçme yanlış (172 yanlış, %16) yapmaktadır.

Yanlışların “Dilsel Yeterlilik” başlığı altında detaylı analizi şu şekildedir:

4.2.1 Söz Dizimi Ölçütüne İlişkin Bulgular

	SÖZ DİZİMİ							
	Ana cümlede fiil ikinci sırada mı?	Ana cümlede fiil sonda mı?	Basit cümlede sıralama doğru mu?	ve, ya da, ama, çünkü sıfır pozisyonunda mı?	Olumsuzlama doğru konumda mı?	Tümleç doğru konumda mı?	Bağlaçlar kurala uygun kullanılmış mı?	Cümlede geçerli zaman kurala uygun kullanılmış mı?
Yanlış sayısı	8	29	52	45	24	6	21	24
Yanlış yüzdesi	%4	%14	%25	%22	%11	%3	%10	%11

Öğrencilerin en çok basit cümle kurarken söz dizimi yanlış yaptıkları (52 yanlış) gözlemlenmektedir. Almanca cümle kurarken genellikle Türkçeden Almancaya diller arası aktarım yapılmakta ve bu aktarımı yaparken iki dil arasındaki fark ayırt edilmemektedir (18 yanlış, %34,6).

*Sie immer weinte.
Die Sonne wieder scheint.
Die Aufgabe finde sehr interessant.*

Öğrenciler Almancada basit cümle kurulumu kuralını bilse bile, yanlış yazma korkusundan, bir ögenin nereye ve nasıl geleceğini bilmediğinden veya anımsayamadığından genellikle fiili çekimsiz halde kullanarak dil-içi yanlış nedeni olan basitleştirme yanlışı (9 yanlış, %17,3) yapmaktadır. Diller-arası aktarımda da dil-içi aktarımda da en çok görülen yanlış türü sıralama yanlışıdır (12 yanlış, %26,17).

4.2.2 “Biçimbilim” Ölçütüne İlişkin Bulgular

BİÇİMBİLİM						
	FIİL	AD	ARTİKEL	SIFAT	ZAMİR	EDAT
Toplam Yanlış Sayısı	236	144	131	84	189	122
Yanlış Yüzdesi	%26	%16	%14	%9	%21	%13

Biçimbilim başlığı altında en fazla fiile bağlı yanlışların yapıldığı saptanmıştır (236 yanlış, %26).

Fiil çekimi doğru mu?	yanlış sayısı	%
Değiştirme	1	0,9
Farkı ayırt etmeme	3	2,8
Genelleştirme	16	14,8
Basitleştirme	37	34,3
Diğer	15	13,9
Atlama yanlışı	1	0,9
Ekleme yanlışı	1	0,9
Seçme yanlışı	21	19,4
Sıralama yanlışı	0	0,0
Diğer	13	12,0
Toplam	108	100,0

Öğrencilerin Almanca öğrenirken en çok zorlandığı konulardan biri fiil çekimleridir. Üretilen metinlerin değerlendirilmesi sonucunda, fiilin farklı zamanlara göre çekimini anımsayamayan öğrencilerin genellikle cümleleri basitleştirerek (37 yanlış, %34,3) yazdıkları saptanmıştır. Bu nedenle de öğrencilerin büyük çoğunluğu seçme yanlışı yapmaktadır (21 yanlış, %19,4). Aşağıdaki iki örnekte bahsedilen bu durum görülmektedir.

*Ausserdem, fotografieren ich.
Polizei klären dieses Ereignis ab.*

Verilen iki örnekte de öğrenci fiilin geçmiş zaman çekimini anımsayamadığından cümleyi basitleştirerek fiili çekimlemeden yalın halinde kullanarak seçme yanlışı yapmaktadır.

4.3 “Yazım Kuralları” Ölçütüne İlişkin Bulgular

YAZIM KURALLARI ÖLÇÜTÜ				
	Kelimelerin yazımı doğru mu?	Büyük-Küçük Yazımı uygun mu?	Sch-ch-eu-ei-ä-ö-ü yazımı doğru mu?	Bitişik – ayrı yazımı doğru mu?
Yanlış Sayısı	109	99	43	42
Yanlış Yüzdesi	37,2	33,7	14,6	14,3

Kelimelerin yazımı doğru mu?	Yanlış sayısı	%
Değiştirme	4	3,7
Farkı ayırt etmeme	38	34,9
Genelleştirme	4	3,7
Basitleştirme	2	1,8
Diğer	24	22,0
Atlama yanlışı	3	2,8
Ekleme yanlışı	10	9,2
Seçme yanlışı	22	20,2
Sıralama yanlışı	0	0,0
Diğer	2	1,8
Toplam	109	100,0

Öğrencilerin Almanca kelime yazarken özellikle farklı harflerde farkı ayırt edemeyerek Türkçedeki veya daha önce öğrendikleri dildeki (İngilizce) gibi yazabilmektedir ve bu nedenle de çoğunlukla seçme yanlışı yaptıkları görülmektedir.

Der Lehrer kontrollierte die Hausaufgabe.

Garden.

Umzonts.

Yukarıdaki örneklerde öğrencilerin kelimeleri oluştururken hem Türkçenin hem de İngilizcenin etkisiyle Almanca ile bu diller arasındaki farkı ayırt edemeyerek seçme yanlışı yaptığı görülmektedir. Türkçede özel isimlerin dışındaki isimler genellikle küçük harfle yazılmaktadır. Almancada ise tüm isimler büyük harfle yazılmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin farkı ayırt edemeyerek isimleri küçük harfle yazdıkları ve böylece seçme yanlışı yaptıkları saptanmıştır.

4.4 Noktalama Kuralları” Ölçütüne İlişkin Bulgular

Noktalama kuralları ölçütü incelendiğinde, öğrencilerin en çok cümle arasında virgöl kullanımında (%67,9 (53 yanlışı)) yanlışı yaptıkları saptanmıştır.

NOKTALAMA KURALLARI ÖLÇÜTÜ		
	Cümle arası virgül kullanılmış mı?	Cümle sonunda noktalama yapılmış mı?
Yanlış Sayısı	53	25
Yanlış Yüzdesi	67,9	32,05

Cümleler arası virgül kullanılmış mı?	Kişi sayısı	%
Değiştirme	0	0,0
Farkı ayırt etmeme	19	35,8
Genelleştirme	0	0,0
Basitleştirme	3	5,7
Diğer	13	24,5
Atlama yanlışı	8	15,1
Ekleme yanlışı	2	3,8
Seçme yanlışı	0	0,0
Sıralama yanlışı	0	0,0
Diğer	8	15,1
Toplam	53	100,0

Öğrenci yanırlarının başlıca nedeni diğer nedenlerdir (19 yanlış, %35,8) (örn. dikkatsizlik) ve en çok atlama yanlışı (8 yanlış, % 15,1) yaptıkları görölmektedir.

Sie berichtete in der Reportage das sie Schuldgefühle hatte.

Öğrencilerin özellikle bağlaçlı cümlelerde temel cümle ile yan cümleyi ayırmak için kullanılan virgölü atladığı tespit edilmiştir. Verilen örnekte de öğrenci “dass” bağlacından önce virgül kullanmayarak, diğer nedenlere bağlı atlama yanlışı yapmıştır.

4.5 “Söz Dağarcığı” Ölçütüne İlişkin Bulgular

Öğrencilerin söz dağarcığı ölçütüne ilişkin bulguları incelendiğinde, en çok doğru kelime oluşturmak konusunda (65 yanlış) yanlış yaptıkları saptanmıştır.

SÖZ DAĞARCIĞI ÖLÇÜTÜ		
	Doğru kelime oluşturabilmiş mi?	Sözcük kullanımı yerinde mi?
Yanlış Sayısı	65	37
Yanlış Yüzdesi	66,3	33,7

Doğru kelime oluşturulabilmiş mi?	Yanlış sayısı	%
Değiştirme	4	6,2
Farkı ayırt etmeme	23	35,4
Genelleştirme	10	15,4
Basitleştirme	4	46,2
Diğer	3	4,6
Atlama yanlışı	2	3,1
Ekleme yanlışı	0	0,0
Seçme yanlışı	13	20,0
Sıralama yanlışı	2	3,1
Diğer	4	6,2
Toplam	65	100,0

*E.E benutzte den Bus vorsichtig.
Er wollte ihnen sterben.*

Öğrencilerin doğru kelime oluştururken en çok ana dil ile farkı ayırt edememekten kaynaklanan seçme yanlışları yapıldıkları görülmektedir.

5. Sonuç ve Öneriler

Elde edilen verilerin SPSS 12.0 İstatistik programıyla yüzdeler analizi yapılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Öğrencilerin en çok dilbilgisi ile ilgili biçim bilim ve söz dizimi ile ilgili bildikleri dil ve Almanca arasında aktarım yaptıkları ve bu aktarımı yaparken iki dil arasındaki farkı ayırt edemeyerek, seçme yanlışları başta olmak üzere çeşitli yanlışları yaptıkları ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin en çok yanlış yaptıkları konularda Almanca ve ana dilleri arasında var olan farklılıkları vurgulamak ve fark etmelerini sağlamak yanlışların giderilmesine önemli bir katkı sağlayacaktır. Ancak bir yanlışın gelecekte yapılmasını engellemek için tek başına düzeltme ve açıklama yeterli olmayacaktır. Öğrencilerin gelecekte yapabilecekleri yanlışlarını engellemek, kendi yanlışlarını keşfedebilmelerini sağlamak ve verimli bir yazma dersi programı oluşturmaya katkı sağlamak amacıyla ortaya çıkan sonuçlara göre, Almanca derslerinde farklılaştırma önerileri verilmelidir.

2. Örneklemi oluşturan öğrencilerin en çok dilsel yeterlilik başlığı altında biçim bilim konusunda yanlış yaptığı (toplam 906 yanlış, % 54,47) yaptığı saptanmıştır. Biçimbilim başlığı altında en fazla fiile bağlı yanlışlar yapılmıştır (236 yanlış) (%26). Fiil çekimlerini anımsayamayan öğrencilerin genellikle cümleleri basitleştirerek (37 yanlış) yazdığı saptanmıştır. Bu nedenle yazma dersinde öğrencilerin cümle kurarken fiilleri ve çekimlerini anımsatacak alıştırmalar yapılabilir.

3. Örneklemi oluşturan öğrencilerin yaptıkları yanlışların en önemli nedeni Türkçe ve Almanca arasında aktarım yapımları ve iki dil arasındaki farkı yeterince ayırt edememeleridir. Bu nedenle öğrencilerin en çok seçme yanlışları (592 yanlış, %36) tespit edilmiştir. Öğrencilerin %38'si Almanca'nın yapısını oluştururken Türkçeden aktarım yapmaktadır. Öğrenciler diller arası aktarım yaparken %36 gibi büyük bir çoğunluğunun iki dil arasındaki yapısal farklılıkları ayırt edemediği görülmektedir. Bu nedenle yabancı dil derslerinde yapısal farklılıkları anlatmak ve farklılıkları keşfetmelerini sağlayacak alıştırmalar yapmak öğrenimin iyileştirilmesine fayda sağlayacaktır.

4. Örneklemi oluşturan öğrencilerin ikinci önemli yanlış yaptıkları konunun yazım kuralları (293 yanlış, % 17,9) olduğu saptanmıştır. Öğrenciler yazım kuralları konusunda en çok kelimelerin yazımında iki dil arasındaki farkı yeterince ayırt edememektedir (38 yanlış, % 34,9). Yabancı dil öğrencilerinin alfabe farklılığına alışabilmesi için yabancı dil olarak Almanca derslerinde ilk derslerde alfabede bulunan seslerin okunuşlarının ve farklılıklarının verilmesi gerekmektedir. Özellikle A1 ve A2 seviyesinde seslerin doğru şekilde öğrenilebilmesi ve dilin içselleştirilmesi için dikte çalışması gibi aktiviteler faydalı olabilir. Örneğin; Öğrencilerden Almanca bir metin ya da kendi yazdıkları metinler verilerek sch, q, tsch, ch, v gibi harflerinin geçtiği kelimeleri işaretleyerek

Türkçeden benzer ya da farklı sesdeki kelime örnekleri vermeleri istenebilir veya üzerinde sınıfta konuşulabilir.

5. Örneklemedeki öğrencilerin üçüncü yanlış yaptığı konu dilsel yeterlilik başlığı altında sözdizimidir (209 yanlış, %12,56). Sözdizimi başlığı altında en fazla basit cümlelerde sıralama yanlış yapıldığı saptanmıştır (52 yanlış, %25).

6. Öğrencilerin Almanca cümle kurarken genellikle Türkçeden Almancaya diller arası aktarım yaptıkları ve iki dil arasındaki farkı ayırt edemedikleri tespit edilmiştir (18 yanlış (%34). Öğrenciler Almanca cümle kurarken genellikle Türkçeden Almancaya diller arası aktarım yapmakta ve bu aktarımı yaparken iki dil arasındaki fark ayırt edememektedir (18 yanlış, %34,6). Öğrencilerden verilen alıştırmaya ya da metindeki yanlış cümleleri düzeltmeleri istenebilir.

7. Örnekleme oluşturan öğrencilerin noktalama kuralları konusunda yanlışlar yaptıkları saptanmıştır (103 yanlış, %6,19). Noktalama kuralları ile ilgili en çok iki cümle arasında virgül kullanılmamaktadır (53 yanlış, % 67,9). Öğrencilere noktalama işaretlerini ve doğru kullanım yerlerini vurgulayan alıştırmalar yaptırılmalıdır.

8. Örnekleme oluşturan öğrenciler söz dağarcığı ile ilgili yanlışlar yapmaktadır (102 yanlış, %6,13). Öğrencilerin doğru kelime oluşturmada ve yerinde kelime kullanımı konularında zorlandığı tespit edilmiştir. Öğrenciler kelime oluştururken Türkçeden Almancaya aktarım yaparak, farkı ayırt edememektedir (23 yanlış, %35,4). Almancada yerinde kelime kullanımı yanlışları ise diliçi genelleştirme nedeniyle (5 yanlış, %13,5) yapılan seçme yanlışlarıdır. Öğrencilerin doğru kelime oluşturmada ve yerinde kelime oluşturmada için öğrencilere gerekli durumlarda Almanca ve Türkçede kelimenin kullanımının anlamsal farklılığını ve dil içi kullanımlarda genelleştirme nedeniyle seçme yanlışları yapılmaması için kelimenin anlam sınırlığının derste aktarılması gerekmektedir. Kelime bilgisinin öğretimi ve pekiştirilmesi başarılı bir yazma becerisi öğretimi için önemlidir. Dil içinde anlamsal farklılığı öğretmek için öğrencilerden anlam olarak uymayan kelimeyi bulması istenebilir.

9. Örnekleme oluşturan öğrencilerin içerik ile ilgili yanlışlar yaptıkları saptanmıştır (50 yanlış, %3). Öğrencilerin en çok yanlış (26 yanlış, %52) uygun başlık oluşturmakta yaptıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin başlık yazmayı atladığı, unuttuğu ya da konuyla uyuşmayan bir başlık oluşturduğu gözlemlenmiştir. Öğrencilerin uygun başlık oluşturması ve giriş-gelişme-sonuç oluşturması için verilen metinlere uygun başlık bulmalarını istemek faydalı olacaktır. Giriş-gelişme ve sonuç sıralamasını doğru oluşturabilmeleri için, öğrencilerden alıştırmada sıralı olarak verilen resimleri hikâyeleştirmeleri istenebilir.

Kaynakça

- Acar, D.** (2005): *Die syntaktische Valenz deutscher und türkischer Verben und Ihr Einfluss auf das Deutschlernen türkischer Studierender*, Adana: Abteilung für Deutschdidaktik, Universität Çukurova, Institut für Sozialwissenschaften.
- Achten, M.** (2005): *Die fehleranalytische Relevanz der prädominanten Spracherwerbshypothesen*, Göttingen: Georg-August-Universität.

- Balci T.** (1987): *Lexikalische Interferenzfehler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cauneau, I.** (1992): *Hören – Brummen – Sprechen., Angewandte Phonetik im Unterrichtsfach Deutsch als Fremdsprache.* Handbuch. 1. Aufl. München: Klett Edition.
- Corder, S.** (1972): *Die Rolle der Interpretation bei der Untersuchung von Schülerfehlern.* Nickel, G. (Hg.): Fehlerkunde. Beiträge zur Fehleranalyse, Fehlerbewertung, Fehlertherapie. Berlin. s. 38-50.
- Corder, S., P.** (1981): *Error Analysis and Interlanguage.* Oxford: Oxford University .
- Erdoğan, E.** (2011): *Eine Fehleranalytische Untersuchung Bei Den Daf- Studentinnen Der Vorbereitungsklassen.* Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- GER, Doğruluk Kriteri (Alm Das Kriterium Korrektheit),**
<http://www2.aclyon.fr/enseigne/allemand/Referenzrahmen2001.pdf> (08.07.2013)
- Heyd, G.** (1991): *Deutsch Lehren. Grundwissen für den Unterricht in Deutsch als Fremdsprache.* 2. Auflage. Frankfurt a. M.: Diesterweg
- James, C.** (1998): *Errors And Language Learning Ang Use.* New York: Exploring Error analysis. Pearson Longman.
- Kleppin, K.** (1997): *Fehler und Fehlerkorrektur.* München: Goethe Institut.
- Kleppin, K.** (2001): *Formen und Funktionen von Fehleranalyse,-Korrektur und Therapie.* Berlin/New York: Gerhard Helbig /Lutz Götze/ Gert Henrici, Deutsch als Fremdsprache. Ein internationales Handbuch, s. 987-994.
- Schmidt, R.** (1994): *Fehler. Hernrici, Gert; Riemer, Claudia (Hrsg.): Einführung in die Didaktik des Unterrichts Deutsch als Fremdsprache.* Baltmannsweiler, s. 331-352.
- Storch, G.** (1999): *Deutsch als Fremdsprache: eine Didaktik : Theoretische Grundlagen und praktische Unterrichtsgestaltung.* Band 8184 von UTB für Wissenschaft, FINK Verlag.
- Svartvik, J.** (1973), *Errata: Papers in Error Analysis.* Lund: Glerup.
- Valdman, A.** (1975), *Error Analysis and Grading in the Preparation of Teaching Materials. The Modern Language Journal,* Vol. 59, s. 422-426.
- Vardar B.** (2002): *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü,* Istanbul: Multilingual Yayınları.